

HISTORIEN I BILLEDET

Dengang hunde og katte satte dagsordenen i Thisted

Af Thomas Norskov Kristensen

Arkivar, Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

THISTED: Billeder af to tidligere redaktører på Thisted Amtsavis er pludselig dukket op. De lå blandt familie-billeder fra den tidligere Vestervigpastor Riis-Lowson. Her følger den første historie af to om redaktørerne.

Året var 1872. Søren H. Møller var netop ankommet til Thisted, og han mødte en by i vækst og udvikling. De små og mindre industrivirksomheder skød op uden for den middelalderlige bykerne, og befolkningens vandrings fra landet mod arbejdet og troen på en bedre fremtid i byen gav stigende befolkningsvækst. Møller må med tilfredshed have kunnet konstatere, at fremtidsperspektiverne tegnede lyse for byens dengang eneste avis Thisted Amtsavis.

Ejer af byens eneste avis

Søren H. Møller købte avisen af Ludvig Lund. Hvor Møller havde pengene fra er lidt af en gåde! Lund, som var søn af avisens grundlægger, konsul Johan G. Lund, havde 12 år tidligere sat sig i redaktørstolen.

Et folketingsvalg beseglede Lunds skæbne i Thisted. I 1872 vandt han med opbakning fra specielt håndværkerkredse en overraskende sejr over det hidtidige folketingsmedlem Kaptajn Jagd

DETTE FOTO fra Riis-Lowsons gemmer viser redaktør Søren H. Møller, der tidligere havde været huslærer på præstegården i Vestervig.

Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune

og kunne derefter indtage en af pladserne i den konser-

vative Højregruppe på Christiansborg.

Livet som folketingsmand var ikke foreneligt med livet som bladejer i de fjernereliggende egne af landet. Et salg var dermed eneste udvej, og en nu velhavende Lund byttede Thisted og avisen ud med Hellerup og Folketinget. Lunds nye karriere i Folketinget blev meget kort, men det er en anden historie.

Forbindelsen til Riis-Lowson

Thisted Amtsavis nye ejer Søren H. Møller var oprindeligt fra Sem ved Ribe. Han fik en lærereksamen fra Blågårds Seminarium i 1867 og blev lærer i Kolsnak i Sønderjylland.

Ansættelsen fik hurtigt ende. Møller blev afskediget af preusserne i 1870, da han nægtede at aflægge troskab til den preussiske konge. Denne skæbne delte han med den senere Vestervigpastor A. Riis-Lowson, som i sin tid havde været sognepræst i Læk i Sønderjylland. Hermed var båndene mellem de to knyttet.

Riis-Lowson blev efterfølgende pastor i Vestervig-Aggers pastorat og ansatte i den forbindelse sine lidelsesfælle Møller som huslærer ved

præstegården.

De to herrer havde mere til fælles end deres bånd fra Sønderjylland. De var begge konservative til fingerspidserne, og Riis-Lowson brugte ofte Møllers Amtsavis som talerør til at fremme afholdssagen og føre krig mod Indre Mission. I denne forbrødring skal årsagen til, at billedet af Søren H. Møller er endt i Riis-Lowsons gemmer, nok findes.

Konservative stridigheder

De konservative har i nyere tid ofte været kendt for interne stridigheder. Sådant var det også dengang – ja, sådan er det vel i alle partier.

Redaktør Møller fik kort efter sin overtagelse af Amtsavisen konkurrence fra en ny avis. Om motivationen lå i et "tak for sidst", må stå hen i det ussive, men i 1874 startede Kaptajn Jagd en konservativ konkurrent til Thisted Amtsavis med navnet Dagbladet "Thy".

Bladet skulle med redaktørens ord bekæmpe parti-væsenet og sikkert også Thisted Amtsavis. I det nye blad kunne man læse: "Ethvert folk, som har givet sig partilidenskaberne i vold og prisgivet landets styrelse og interesser til partikampen, har selv derved åbnet sig en af de forfærdeligste ulykker". Det var dengang, der var partiviser til, hvori parolerne om at opretholde datidens privilegier for magteli-terne havde fri spalteplass.

En konservativ avis for meget

Møller indså hurtigt, at der ikke var plads til to konservative dagblade i en by af Thistedes størrelse, og han brugte gentagne gange Amtsavisens spalter til at angribe det nye blad. Opfindsomhed manglede Møller ikke.

To typografer fra Amtsavi-

FAKTA

HISTORIEN I BILLEDET – BILLEDET I HISTORIEN

■ Har du gamle film eller fotografier? Så er Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune interesseret.

■ Arkivet opfordrer derfor sammen med Thisted Dagblad thyboer og hannæsboer til at kigge efter i skuffer og andre gemmer efter spændende lokalhistorisk materiale.

■ Billeder og film kan indleveres til Lokalhistorisk Arkiv både i Hurup på biblioteket og i Thisted i J.P. Jacobsens hus.

■ Arkivet scanner de gamle billeder ind og kan også sagtens bruge billeder, man selv har scannet ind i ordentlig teknisk kvalitet.

■ Rubrikken "Historien i billedet" optræder jævnligt i Thisted Dagblad i håbet om, at det øger billedbidragene til Lokalhistorisk Arkiv.

sen blev sendt over for at arbejde for konkurrenten, hvor de saboterede udgivelsen af Dagbladet Thy ved gentagne gange at blive væk fra arbejdet. Det førte til bødestraf og fyring, men historien gentog sig. Hen mod slutningen af 1874 blev det hele for meget for Jagd, og han opgav konkurrencen med Amtsavisen og lukkede Dagbladet Thy.

Amtsavisen og Jagd begravede senere stridsøksten og dannede fælles front mod nye fjender.

Konkurrenterne blomstrer op

En af de nye fjender hed Thisted Amts Tidende. I 1882, samme år som Thybanens åbning, grundlagde politiker Chr. Berg venstrebladet Thisted Amts Tidende med kontor i Jernbanegade.

Thisted Amtsavis var i en årrække frem storbror i den lille lokale dagbladsfamilie. Møller har selv begrundet denne status med et dobbelt held. Han fik en dygtig leder af trykkeriet og overtog avisen på et gunstigt tidspunkt, hvor læserskaren og annoncenindtægter var stigende. Held gjorde det ikke alene.

Redaktør Møller knoklede hårdt for at holde positionen. Han kunne træffes på kontoret hele dagen, hvor han foruden artiklerne også holdt styr på regnskaber og redaktion. Arbejdet på kontoret skulle jo passes, og der gik således år imellem, at han satte sine ben i trykkeriet på den anden side af gårdspladsen.

Hunde, katte og ligningslister

Offentlige optrædere var

en plage for redaktør Møller, og bortset fra hver i de konservative foreninger og ligningskommissionen holdt han sig i baggrunden. To sager førte dog til, at redaktøren ufrivilligt skabte morskab i byen og måtte gennem den offentlige vridemaskine.

I 1901 fik Møller drøje hug for at offentliggøre årets skatteligningsliste i sin avis. Offentliggørelsen i sig selv lå der ikke noget forkert i. Listen blev også bragt i de andre aviser. Problemet var, at Møller som formand for ligningskommissionen havde udnyttet muligheden for at bringe historien én dag for de andre aviser! Ligningskommissionen erklærede deres mistillid til Møller, som blev afsat som formand.

Den anden sag var, at Møller i en notits i Amtsavisen havde sæt tvivl om to af byens konservative spidsborgere købmand Brinkmann og konsul N.C. Christensens hæderlighed i forbindelse med leverance af tømmer. Tvisten blev et offentligt anliggende, der i folkemunde gik under navnet "tømmerkrigen".

Sagen blev tilspislet af intet mindre end et slagsmål mellem Andersens hund og Møllers kat. De var gået i flasket på hinanden under Andersens besøg på Amtsavisens kontor. Historien fik sågar plads i den lokale revy, men Møller var ligeglad, for han var på vej væk fra byen. Problemer med helbredet og de omtalte sager gjorde, at han flyttede til Lyngby, hvor han boede til sin død i 1927.

MEDDELELSER

MUSIK I HAN HERRED 2010

Tømmerby Kirke

Tirsdag 27. juli 2010 kl. 19.30

Christopher Wrench - orgel

Der opføres værker af Johann Sebastian

Bach og Robert Schumann

Gratis adgang

VILLAER/EJERLEJL. SÆLGES

Familie med 2 børn søger nedlagt landbrug med gode udhuse

Jørgen Gravesen

Statsaut. ejendomsmægler valuar MDE

STOREGADE 22-24 . 7700 THISTED . TLF. 9792 1999

THISTED AMTSAVIS' iøjnefaldende bygning på det daværende Grydetorv. Bygningen er siden hen blevet revet ned for at give plads til et bankbyggeri. Foto: Lokalhistorisk Arkiv for Thisted Kommune